

تحلیل محتوای کتاب شیمی (۳) پایه دوازدهم بر اساس روش فرای، گانینگ، خلاقیت گیلفورد، ویلیام رومی و مقایسه کتاب شیمی پایه دوازدهم و یازدهم از لحاظ توجه به آموزش های زیست محیطی به روش تمام شماری

نسرین رخ سفید^۱، لیلا عامری^۲

۱- کارشناسی ارشد شیمی تجزیه و مدرس شیمی متوسطه دوم، آموزش و پرورش میناب

N.rokhsefid^{۱۹}@gmail.com

۲- کارشناسی ارشد زیست شناسی جانوری و مدرس علوم تجربی متوسطه اول، آموزش و پرورش میناب

Leilaameri^{۹۳}@gmail.com

چکیده

مطالعه حاضر با هدف دست یابی به میزان سطح خوانایی به روش فرای و گانینگ، تعیین جایگاه مولفه های خلاقیت گیلفورد و بررسی سطح فعال و غیرفعال بودن متن، تصاویر و سوالات به روش ویلیام رومی در کتاب شیمی ۳ پایه دوازدهم رشته علوم تجربی و ریاضی فیزیک چاپ سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ انجام شد. روش تحقیق در این پژوهش کمی- توصیفی از نوع تحلیل محتوا است. صفحاتی از کل کتاب به صورت تصادفی انتخاب شد. نتایج فرمول فرای و گانینگ بیانگر این است که کتاب مذکور از نظر قدرت خوانایی در سطح پایین بوده و سطح سنی و کلاسی در این کتاب رعایت نشده است. در مرحله اول روش خلاقیت گیلفورد این محتوا در سه: بخش متن، فعالیت، تصاویر دسته بندی شد؛ در مرحله دوم کلیه واحدها از نظر شاخص های خلاقیت گیلفورد مطابقت داده شده و در جداول مربوطه ثبت گردید؛ و در مرحله سوم واحدهایی که در سطح بالای عوامل خلاقیت گیلفورد قرار داشته اند شناسایی و شمارش شده اند. یافته ها حاکی از آن است که این کتاب تاکید بیش از حد به سطح شناختی و تفکر همگرا دارد و به تفکر واگرا و ارزشیاب در حد ضعیفی توجه نموده است. نتایج بررسی با تکنیک ویلیام رومی نشان می دهد که کتاب در بخش متن (ضریب درگیری ۰/۱) غیر فعال، در بخش تصاویر (ضریب درگیری ۰/۴) و سوالات (ضریب درگیری ۰/۸) فعال می باشد. در مجموع، میانگین ضرایب درگیری سه بخش مذکور، ۰/۴ بدست آمد که بیانگر فعال بودن کل کتاب در رویکرد کلی می باشد.

البته کتاب شیمی ۳ پایه دوازدهم رشته علوم تجربی و ریاضی فیزیک از لحاظ توجه به آموزش های محیط زیست در مقایسه با کتاب شیمی پایه یازدهم همین رشته ها، به روش تمام شماری مورد بررسی قرار گرفت. بررسی مولفه های محیط زیست در بخش های " متن، پرسش، تصویر و تکلیف " کتاب یازدهم بیانگر این است که به حیطه های "شناختی با ۹۲/۸۵٪، نگرشی ۰/۷٪، و حیطه مهارتی صفر درصد"، توجه شده و در کتاب دوازدهم، نیز به هر یک حیطه های "شناختی با ۸۵/۷۱٪، نگرشی ۰/۹٪ و حیطه مهارتی ۴/۷۶٪" پرداخته شده است.

واژگان کلیدی: تحلیل، ویلیام رومی، فرای، گیلفورد، شیمی.

مقدمه

در نظام آموزشی متمرکز کتاب درسی محور مکتوب و مدون تعلیم و تربیت به حساب می آید و فعالیت ها و تجربه های تربیتی دانش آموزان توسط معلم حول محور آن سازماندهی می شود. این نقش و جایگاه کتاب درسی در نظام آموزشی، ضرورت تحلیل و بررسی آن را دوچندان می کند. بنابراین بایست هنگام تهیه و تدوین و یا انتخاب متون آموزشی کتاب درسی تصمیم های عالمانه و عاقلانه ای را اتخاذ کنند (یارمحمدیان، ۱۳۹۰: ۱۴۹). نهاد آموزش و پرورش نیز به عنوان مؤثرترین نهاد در اجتماعی کردن افراد جامعه نقش مهمی را